

Előfizetési árak

Égész évre . . . 5 frt — kr.
Fél " . . . 2 frt 50 kr.
Negyed " . . . 1 frt 25 kr.
Tanítóknak egy évre 3 frt — kr.

Hirdetések

a legutányosabban számítottak.

BAJA

vegyes tartalmu hetilap.

Szerkesztőség

hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Szent-Antal-utca 28. szám.

Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak Náray Lajos könyvnyomdá-jába küldendők.

Megjelen minden vasárnap.

Egyes szám ára 8 kr.

Kéziratok nem adnak vissza.

Az iskolai fegyelem jellemzése és fentartásának eszközei.

— Tanító-tanítványi dolgozat. —
(Polgártól és vége)

Igaz az, hogy minden elrendő zésl s törekedés eszközeit és módozatokat igényel, melyek ügyesen s szakavatottan használva a kitűzött célt elérésében könnyűbbítik, sőt azokkal vissza nem élve leggyakrabban biztosítják is.

Igy a fegyelem honosítására mindenekelőtt ki kell pulatolni, azon mód- és eszközöket, melyeket legbiztosabb minőségben bizonyára maga a tapasztalás szolgáltat.

A nevelésben a fegyelem fentartásának főbb eszközei közé sorolja 1) A tanítónak szeretetvelőssége, tekintélye, igazságossága. 2) A szülőnek, egyházi s világi előjárónak közreműködése. 3) Az iskolai törvények. 4) A szoktatás. 5) A jutalmazás és büntetés. 6) A tanulók osztályozása.

Irtjuk most körül egyenkint, hogy mily körülmények közt válhatnak azok oly talizmánul, melyek a tanító működését gyümölcsözőtővé teszik.

Vegyük sorrendbe először a tanítónak azon személyes tulajdonait, a melylyel a fegyelmet fentarthatja.

Mert, ha az iskola jó tanító nélkül olyan mint a kert, jó kertész nélkül, úgy bizonyára mindenkor legelőször is a tanítóban keresendő azon tulajdonok, melyek az állandó fegyelmet idézik elő.

De hát mi által szeresheti meg a tanító azon tulajdonokat, melyeket a fegyelem fentartásában bírnia kell?

Hát az által, ha — atyai szigorral párosult szeretettel viseltetik tanulói iránt; — ha a gyermekek észreveszik, hogy előmenetelük és jó viselkedésük a tanító örömein, rossz és hanyagságuk felett pedig, fájdalommal viseltetik. Ha nevelőteüket őszinte akarattal teszi, és végre

ha tekintélyt viv ki tanítólól, viselőben, magatartásában illemez, a szükséges ismereteket megszerelte magának. A leglényegesebb eszköze a fegyelemek pedig az, ha a gyermekek szeretetét megnyertük.

A jó fegyelemnek hathatós eszközt bírja a tanító ha részrehajthatlan igazságos tanulói iránt. Azért mindazon esetekbenél, ha a tanító mint egyenlítő bíró szerepét viszi, mindig a legigazságosabb érzellet kell bírnia, bármily mellékhatást nélkül is.

Másodszorban biztosítja a fegyelmet a szülőnek, egyházi s világi előjárónak közreműködése, kiknek elengedhetlen kötelességük a tanító eljárásában támogatni és tekintélyt emelni.

Vétkek fölvetél azon iskolai előjáról, ki a tanítóra vonatkozó megjegyzéseit könnyelműen vagy rossz akaratulag a gyermekek előtt teszi. Ide sorolható azon áldásos viszony, mely az egyetértés, békés viszonyból foly ki, és amely a tanító, az iskolai előjáról, vezér, és igazgató tanító közlétezik; — nemkülönbön átkos következményeket von maga után az, ha a fennevezett testületben a vizsladi kiondító fel hydra fejét. Megmérhetlen, kimondhatlan óló sebet ejt ez a fegyelem testén.

Harmadik eszköz a fegyelmi szabályok. A fegyelmi szabályok azok, amelyek körülírják, hogy a tanulóknak mit szabad, mit nem szabad tenniök; — mint kell és mint nem kell viselniök magukat. Az iskolai szabályok akkor jók, ha azok a gyermekek természetéhez vannak szabva, és olyat nem tartalmaz, ami nem bele való vagy felesleges. Igen természetes az, hogy ezekkel csak akkor nyertünk célt, ha azokat szigoruan megtartjuk.

Negyedik eszköz a szoktatás. A szoktatás a fegyelem természetében rejlik. Erről bővebben dolgozo om elején foglalkoztam, most pedig áttérek a jutalmazás és büntetésre, mint fegyelmi eszközre.

Jól tudjuk azt, miszerint a helyes gyermeknevelés egyik legnevezetesebb ágát az erkölcsi kiképzetést teszi. A benső érzetek gondos kifejlesztése mellett szükséges, hogy azok az ideje korán alkalmazandó rendszabályok által támogatva legyen.

Szükséges még továbbá a jóakaratot, a nemes tettekre való rászoktatást és a ráérvszakolást kívülről támogatni és megerősíteni, mert e nélkül itjnságunk a zabolátlan indulatok, szenvedélyek és szokások sulya közt, könnyen leterletnek útjukról.

Most pedig azon kérdés merül fel, hogy a tanítónak a fegyelem mely eszközeivel kell azt tennie, hogy eljárását siker koronázza?

Mi másval, mint a büntetés és jutalmazással?

Ezek azon fegyelmi eszközök, melyekkel feltartoztathatjuk a gyermekek indulatos cselekvéseiket, s mintegy betapszadjuk; ezek azon közvetlenül szükséges eszközök, a melyekkel befolyhatunk a gyermekek akaratjukra és szükség esetén, meg velök helyre is pótolhatjuk az erkölcsi hibájukat.

Bátran állítható tehát, hogy a fegyelem fentartásának hatalmas emeltyje a büntetés és jutalmazás. Igaz az, hogy sokan jobbnak tartják azon iskolát, a mely kevésbé szorol a jutalmazás és büntetésre; — de azért nincs oly iskola, hol a tanító egyszer másszor kényszerítve ne legyen valamely komolyabb rendszabályhoz nyulni.

Első tekintetre rossz hangzású szó ugyan a büntetés a szabad elvű nevelés szótárában, de behozonyított tény az, hogy az ép oly szükséges, mint a milyen elkerülhetetlen. Igaz az is, hogy a testi fenyegeté legdlyosbika a büntetésnek, mi ha gyakrabban használtatik, közönyössé és végre hatáshétküli eszközzé válik, és azért a testi lenyitést ritkán,

egyes kivételek esetben ajánlatos csak használni.

Az iskolai büntetés némez reformatorai a testi lenyitést csak szokásoknak nevezik, mely a személyes tekintélyvel, a jog eszméjével meg nem egyezik.

Nem szándékozom ezen állítást pro et contra megbeszélni, már azért sem, mert a felvett kérdésem értelme nem is teszi azt feladatommá, — de annyit mégis bátorodom megjegyezni, hogy a fentebbi állítást nem írom alá és hogy a büntetés így eszméje maga a gyermeki természettel megögyez. És ennek bizonyítására a tanítókra, (kik nem papiroson, hanem praxisban, az iskolában, tanítanak) hivatkozom.

Ezen oknál fogva, ha a tanító a testi lenyitéknel körültekintőleg jár el, akkor a testi büntést természetes joggal végzi, mi a fegyelemnek igen hasznos szolgálatot tesz.

Nem kevesebb rangu eszköz a fegyelem fentartásában a jutalmazás.

Sokan vitatkoztak már ugyan a fölött, vajlon célszerű-e oly tanulókat jutalmazásban részesíteni, akik magukat jó magaviselettek és szorgalmuk által erre érdemesítették?

Összefoglalva a két eltérő nézettervet a következőkben;

A jutalmazás elleni azt mondják, hogy a jó tett önmagában rejti a jutalmat, az öntudat, hogy jót tettünk és helyesen cselekedtünk, felesleges tesz minden további jutalmazás.

Azt mondják továbbá — hogy a jutalmazás elbizakodtá teszi a megjutalmazott gyermeket és irigyekké az ő társait. Bevalják azonban ök, hogy serkentő hatással a gyermeke a jutalmazás, de hátrányos azok erkölcsi érzületükre és szellemi haladásukra, mert egyrészt nemtelen érzet — az önzés — ösztönzi öket az iparkodásra, másrészt pedig megszokják a gyermekek, hogy nem az erkölcsi tisztaságot és az értelmi

TÁRCZA.

Az a kérdőjel!

(Karcz.)

Irtta: DREISZIGER FERENCZ.

Lestem, vártam a bajai postát. Végre valahára megjött. Két-három levél, egy-két újság; tovább aztán ne keress. (Ez a falusi posta-forgalom!) Ezer a szerencsém, hogy a két újság közül az egyik megszárszék színi czimzalaggal körülkötött újság, tekintetes nevemre volt címezve, mert különben aligha Bajára nem mentem volna újságot olvasni! (Mert én kérem falusi vagyok.)

Ami pedig e lap, s különösen a czimzalag érdekességét fokozta, az a rákanyarított kérdőjel volt.

El nem képzelhettem elejével e jel értelmét. Végre aztán rájöttem a dolog nyitjára. Azt jelenti kérem allassan az a kérdőjel, hogy miért nem szerencsésíttem a n. é. közönségek röpké szellemének az aether uránjai fölé emelkedő háj-szuleményével. Mint egy utóiratul azt kell még ehhez érteni, hogy ha még egy megkérdezőjeleztet czimzalagu szám után nem jön egy főnebb említett minőségű szellemi szulemény, úgy megszűnik az — ingyen példány.

Aki fel tud emelkedni azon magaslatra, honnét állásom alacsony jövedelméből kifolyólag egy ingyen példány megbecsülhetlenségét beláthatja, az elközelítelt rettentő zavaramat, s nem fog tulzsigorunak itélni magam irányában, hogy — Güthe szavaival — így parancsoltam magamra:

„A szóbeszédből elég ennyi, —
Lássak történi valamit;

Immár tudni, mi kell nekünk,
Erős itala van szükségünk,
Most menj és fízd meg sebében:

Az akarit radgia bevenyén
A lehetségest ütöken.”

Az ám! „A lehetségest” radgam meg! ? Ami lehetséges volt, azt meg- és elragadták előlem már régen e rettenetes ugorka ideny tárczaírói. Ami pedig nem történt meg, olyant csak nem írhatok — legalább most. Mert kérem, az ugorka saláta tudtommal nem valami nagy fantázia — ráppentő hatású bír.

És épen engem ért a szerencse e szerencséslet idenyben. Hisz minden központi és provinciális lapnál ez idenyek mek van nak a maga munkatársai! Ott van például az ugorka ideny híres munkása, a repülő szellemü Kacska Pali, a derek Ollós Pista, a szelleses Czeruza Gábor s a többi szikrázó szellemü, minden időben rendelkezésre állani szokott fizetésnélküli munkatársak! Miért nem azokat? Épen engem!

No! de a szóbeszédből elég ennyi, lássak történi valamit!”

De hát mit? Mit! ? Nem bánom én akármik lesz: lefekszem! Osz! punktum! (És nem kérdőjel!)

Igy ni! Legjobb ez! Janóci! Itt a társ. . . . Semmi baj! Ásitunk és nem irunk Kérdő jel. . . . Au ha! Pbb!

. . . . Hanem ez még is sok! Ennyi idő óta egyedül egy magam ülök a vonaton; sepi; meg a személyzetet sem láthatni itt.

Igazán, még is csak furcsa ez a világ! Itt már régen meg van a szárnyvonal, a mienk pedig csak most készült el! Hja, nem esda ez! Ahol két n a p világit, melegit, ergő: termékenyit, ott igen sok olyan negterem, mi másból alig sikerülhet!

De hát semmi közünk ehhez; örülünk, hogy mi is megkaptuk valahára! Hanem azért különösek még is igen különös, hogy épen senki sincs kívülem a vonaton. Vagy tán a második v. harmadik helyen van valaki. Lehet! Janóceéééé! Nem vagyok már magam! Itz már min mulatni. Hanem mindannak dacára, ekkorát csak egy néptelen szárnyvonalon ásitath az ember.

Elgondolkoztam azután azon természeti tüneményen, mely az ástást idézi elő; s azon esztetke gondoltam, midőn egy némely ástónak állkapcsa leszakadt.

Midőn e tárgyat már teljesen kimeríték, a vidék szemlélésének adtam magam. Kinézek az ablakon, hát még is látszik a lenyugyo nap sugaraitól megarayozott templom tornya azon városnak, honnét jó ideje már hogy elindultuk.

— Fel nem foghatom, hogy miért megy ily lassan, — mondán hangosan önmagamnak, hogy legalább hangot halljak — Uram bocsá! talán szalmával fűt-mek!

Ez a vad gondolat aztán teljesen elzsiszabta valómát. Ily állapotban lehettem sokáig, mert egészen sötét volt midőn egy örháznál (vagy minél) csegették; mire én feleslegesen, kibámultam az ablakon a sötétebe. — A vonat megállt.

Épen egy gunymosoly készült elhagyai

ajkamát, amint kívül egy erős női hang ütő meg fülem dobhartyjájt.

— Kérom a tejes utam, lönne szives vární, még mőtőjök a tyukom; oszténg éppen száz tojás lész, akíve érdemős lész bemónni a városba!

Erre persze a gunymosoly helyett habotóba törtém ki. Ilyet se hallottam még soha.

Amint elmondta mondókáját, robant vissza, válszt sem várva. Mintha bizony várakoznék lá a vonat. — És várt.

Lehet, hogy nem épen a kofára várt a vonat, — mert az volt a jámbor — hanem tán a fűtő-anyag hiányzott, vagy dohánya fogyhatott el a vezető urnak — ez pedig nyomós ok — s azt szerettek; vagy más is lehetett, nem tudom. En azonban felöltséget ezert el nem válok. Eég az hozzá, hogy várt a vonat.

Várt, várt, míg végre a kofa is meajött s felszállt. — maga ez állomáson — a vonatra.

Még egy kevés várakozás és a vonat megindult.

Hála az Égnek! Tehát czelhoz értünk nemokára.

Hq, y utam rövidebbnek tűnjék fel magam előtt, elgondolkoztam a mozdony történetén, belakításán, azon fizikai törvényen, melynek alapján a mozdony létrejött. Csak a feltaláló nevét nem találhattam ki, mert midőn az az árnányos kofahatárnet lépett ilyenkor előtérbe.

Végre egy hosszantartó fűtly, erős cseppetés szakasztá félbe gondolataimat.

Oda fordultam az ablakhoz, hád láss

haladást tekintsek minden törekvésükben főcéljának, hanem a mulandó értékkel bíró jutalomdíjak elnyerését.

Ebből folyólag csak azon szabály állhat a jutalmazást illetően, hogy a jutalmazás legfőbb néhány elismerő illetőleg dícsérő szóból álljon.

Az hiszem itt is, mint mindenütt lehelyesebben akkor járunk el, ha az arany középutat választjuk.

A tanulók jutalmazását a fentebbi okoknál fogva ugyan a szóknak legteljesebb értelmében én sem tartom czélzerűnek, de azonban adhatunk észrevételül a gyermekeknek szorgalmuk és jóváseleltük által bizonyos előnyös helyzetet, amelyen tanuló társainak fokozott bizalmuk és vonzalmuk örövendeztetik meg.

Ily módon elérhetjük azon célt, hogy a fegyelem fentartásának hasznos szolgálatot tegyen a jutalmazás.

Végül az utolsó eszközről kívánok még röviden szólni — a tanulók osztályozásáról.

A tanulók osztályozása abból áll, hogy a gyermekeket korukhoz, elménelteikhez képest, oly osztályba sorozzuk, hogy azok serkentve legyenek a vágytól annak idején felsőbb osztályba lépni.

A tanulók azon osztályban mutatnak és fejtenek ki legnagyobb szorgalmat, ahol minden erejüket kell megfeszíteniök. De vizsgáznak kell, nehogy a hur túlfeszítve szakadnia keljen; mert ez által ép ellenkezőt fogunk tapasztalni, tudniillik az elkedvetlenkedést.

Szigoruan kell tehát vizsgáznunk, hogy az osztályzás tapintatlanul vagy igazságtalanul meg ne történjék, mert ily esetben a fegyelem sokat szenved általa. Ha pedig az osztályzás jól eszközöljük, a fegyelem sokat nyer akkor általa.

* * *

Ezek volnának szöröny nézeteim szerint a fegyelem fentartásának főbb eszközei.

Tudom azt jól, hogy a felsoroltakom kívül, még igen sok eszköz áll fen a tanítónak rendelkezésére, de az idő és rövidség tekintetéből nem találtam szükségesnek azokat felmenteni; — de meg a fegyelem fentartására nézve nézetem szerint általános szabályokat igen, de részletes körülményeket szabályként felállítani nem lehet. — Miért? — azért, mert a tulajdonképeni tanítói tekintély nem jön kívüléről, vagyis nem a félig-meddig erőszakolt uton szereshető meg, hanem az csupán a tanító egyéni személyéből önkényi foly ki, és ezért könnyen belátható, hogy a szándékosan mellőzött többi eszközök csak segítőleg lehetnek a

tanítónak, de nem a feltétlen szükséges eszközök közé sorolhatók.

Ezek után azt mondom, hogy: — „Győzősen a jobb.”

Téli palota Budapesten.

Fővárosi tárcsaelvél.

Budapest, aug. 19.

Az orosz czár téli palotáját Moszkvában a világ mint csodaművet bámulja s világvárosok irigylük tőle e pompás speciális jellegű palotát.

S íme a nagy északi kőszoszhoz elenyészően csekély Magyarország fővárosa, Budapest nemokára kilep az irigyek sorából s mint versenytárs áll a muszka czárok régi székvárosa mellé, büszkén hirdetve: Nekem is van téli palotám. Ezzel a palotával akarom én most megismertetni e lapok t. olvasóit.

Budapestet a magyar államvasutak ügyosztályozta az utóbbi évek alatt számos impozáns palotával gazdagította. Csak magán az Andrássy-uton (elsőb sugárút) mely jelenleg fővárosunk legzseb utonala s batran állhatott a nagy európai városok boulevardjai mellé, három díszes palotát emelt.

Kettő az államvasutak központi épületét veszi közre, egy pedig a dalmászinhalaz szemben, tehát a szép forgalmi utnak közepéponjtján díszelg.

E palota gyönyörű fekvésénél, de különösen a környező paloták s a főváros valamennyi épületétől elütő modora, a modern műpár minden ágát felülről pazar díszítésével fogva mindjárt az első pillanatoktól kezdve biznák látszik, mit az alakított szokatlanul okoz, melyek azonban csakhamar jól be harmoniába olvadnak össze.

Az épület középből egész magasságában előre szökő arkádok, tömör oszlopokkal, csúcsos boltívekkel s közepén átjárószerű bejáróval; a fölemlet négyes lóhere levét mutatá alakai, a tetőből kinyúló hegyes tornyok s bástyáskák; a markáns mondhatni ritkő színű díszítések lassankint megnyeri tekintőnket s a tetszés bálmulattá, lelkesedéssé, csodálattá fokozódik.

Nos tehát ezt a remek palotát, melynek földszintjén Budapest legegységesebb étterme s kávéháza van berendezve — még az ószoz téli palotává szándékoznak átalakítani. Az Andrássy utra néző arkádok oszlopokait ugyanis óriási üvegablakkal látják el, melyek a manheimi üveggyárban már meg vannak rendelve s oly nagyok lesznek, hogy külön kocsiknál Budapestre szállítani. Az arkádok alatt aztán díszeski növényekből téli kertek rendeznek be, ugy hogy az jobbról s balról a pazar fényvilág berendezett étteremmel s illetek kávéházzal lesz összekötöttesben s ugyaninnen van a lejáró a díszes földalatti étterembe. A jobb oldali étterem ifj. R u s c h e r György s a bal oldali kávéház R e u t t e r Nándor tulajdonosa. Ruscher részt vet legutóbb a triestri kiállításra egy díszes magyar csárdával, ahol abban a kiállításban részeseül, hogy számos fejedelmi vendégen kívül a királyi és a trónörökös pár is meglátogatta, sőt ettek is benne. Reutter Nándor pedig tisztelt és szeretett Nesztor a fővárosi kávéosznak.

Mit tehettem mást, mint karját karomban fűzve, mentem, merre ő vezetett.

Igy mentem egymás mellett, a sok badar beszélés közben előhozta nekí a kofát is. — A többire felelt néha-néha, de ezt mely csend követte. Csak kezét éreztem reszketni.

— Ah! Nagydád rozsket?

— Keveset! — mondá elfojtott hangon.

En meg folytattam a kofatörténetet.

— Egy ideig halgatta, hanem aztán kitört.

— Ha maga beleltem csúfot éz, hát maradjon itt.

És faképnél hagyott. Hogy tájékozhasam magamat, gyufát gyújtottam. Rémületesem megam előtt láttam a megtermett kofát amint arczomat vizsgálja.

Eldobtam magamtól a gyufát — és bolyongtam virradtig.

Másnap a piaczon meglátom a kofát — és ő engem.

Párdücz tekintetet vetve rám, minden szó nélkül tojásos kosarába nyul s egy kegyetlen mosoly kíséretében, egész erejéből felém hajtja a költeményt.

Már közeledni láttam felém a törékeny csibeburkot, midőn mely szorongás fog el; és azon pillanaton, midőn a tojás kalapomat megérintette volna — felebredtem.

— Átkozott kérdőjelű nyögtem még mindig az álom behatása alatt. Megszenvedtem érte.

Hanem nem is utazom addig a bajai szárványon, mint nem utaztam ez álomban látottam sem, még össze nem kötök a báttaszéki vonallal!

Budapesten már több helyütt megpróbálták az éttermeknek kávéházzal való egyesítését, hogy e tekintetben a közönség kívánatainak eleget tegyenek, de az sokasom sikerült oly mértékben mint e díszes és ily szempontból tervezett palotánál. Ily tágas, kényelmes, tetszetős helyiségek sehol sem kínálkoztak erre a célra. Az Andrássy utra néző földszinti és fölemlet helyiségek ugyan s kávéházzal összekötöttesben a vendéglő és kávéház helyiségeit képezik. A földszinti vendéglő s kávéház egy-egy óriási teremmel bírállanak, melyek francia modorban pazar fényfésszel vannak berendezve.

Ezekhez csatlakoznak az arkádok alatt valamint a járáló folyó borostyánban elkerített terem bariériák között felállított asztalok, hol különösen estenként a főváros magánvilága és lelegelőnásb közönsége ad találó egymással s a csillogó ég kékszínre festett boltívekről lecsüngő villamos lámpák fényében olyan e nyugzó, vidáman csvegő, nevetgélő embertömeg, mintegy tündéraj varázsálmá.

Rendkívül érdekesek a földalatti pinze helyiségeiben berendezett éttermek is, melyek valódi specialitást képezik a fővárosnak. A díszes gloriét alakú főbejáró kettős ajtója közül az egyik e földalatti helyiségekbe vezet. Finom szövevényekkel letérített lepcsőosron haladunk lefelé, a földalatti pálmakörök van felállítva, melyre két kisebb villamény hűti sugárt.

Beérve azt hiszed talán mogorva sóttét gözlet helyisége fogad? Oh nem, tömör oszlopokra boruló, tágas, díszes terem, melyekben az épület egész hosszában 4 sor asztal húzódik végig, körülvéve a főváros tetsző polgársáldái által, melyeknek ez rövid fennállása óta legkedveltebb mulatóhelyévé lett. Középen díszes buffét van felállítva, baloldalt pedig a bor és kíméző s ezental akonyhalhelyiségek terülnek el. A fölemletes (mezszina) jobboldalát Ruscher György vendéglőnek igazán pártatlan fényvel s pompával berendezett külön szobát (chambre separée) foglalják el.

Három francia és három tiszta magyar stílyben van berendezve, s valamennyiket burtozatták a „Honi iparművészeti vállalat” készítette. A francia burtok cseppet sem állanak a párisi műpár készítményei mögött, s a magyar burtokon a saját találmányú világ zománczost a vállalat művészi tőkelyél állított elő. Valamennyi szoba az izlés, elegancia és kényelem metóvábjá.

Középen terített asztalok állának, a díszes szekrény finom ezüst szükségleti tárgyak terhe alatt nyög, a pamlag aranyos hűntájjal hivatog s az asztalon álló villamos csengőttyű egy nyomására szolgálatra kész pinzécérk teremnek eilőd. 20—50 bubucól álló társaságoknak ismerkedő vagy beszélgetéskor, estélyekor, menyegzőkre igen alkalmasak e helyiségek, melyekhez hasonló nincs több a fővárosban s azok valóban ritkán vannak vidám mulató társaságok nélkül. E szobák folytatásaként bal oldalt terülnek el Reuter díszes kávéház s játszó termek. Igen elegáns és nagyszerű a nagy billiarterem vörös és zöld színben váltakozó falával s ugyanilyen színű burtozattával. Három nagy, tömör uj szerkezettű billiárd asztal áll a közepén, melyek egyszerű megfordítással közönséges és karamból játékra egyaránt használhatók. E terem előresé férfi kávétermet képez, melyből valamit a billiárd teremből egy-kényelmes játszó szoba nyílik, hol világos zöld posztóval bevont csinos asztalkákra kávé mellett és utón folyik a tarrokk, viszt, vagy ha úgy tetszik a frerferáns; egy fordítással pedig sakkablávám alakulnak át az asztalok s kitartó hűvel folyik a harc fehérek és feketék közt az utolsó leheletig, akorom mondani, sakk-mát. Reuter helyiségei még em teljések, amennyiben lezompasábt helyiségeit, a török kávéházat és hölgyasztalt közelebb fogja csak megnyitni. A mezzaninra a földszintől külön díszes feljáró vezet s az összes helyiségek tekervényes folyosók s lépcsők által szakadatlan összekötöttesben állanak egymással, ugy hogy az egész végig járhatjuk anélkül, hogy szabad levegőre kellene lépünk.

A díszes palota különben Tolnay Lajos a magyar államvasutak derék igazgatója elnöke vezetésén közreműködésének köszöni létrejöttét, aki valódi lelke és pártfogója a nyugdíjintézetnek. Az épület egy és fél millió fruba került, tehát drágább, de egyuttal nagy szerűbb is Budapest barnevi magánpalotájánál s a szemben álló nagyszerű dalmászinházaknál való vis-à-vis-ját képez.

A vendéglő s kávéházi helyiségek be rendezése 250,000 forint vet igénybe, mely szám eléggé tausodik azok pazar pompájá. Vól az egész épület a legújabb villamos világtással, központi göztűtesben s általános szellőztetéssel van ellátva, melyek költsége 80,000 frtra ragnak. Az emeleteken 23 ezerszerűen és kényelemmel beozott magánlakás áll rendelkezésre; az épület gondoskását és villamos gép kezelést a nyugdíjintézet igazgatósága a tágas körben ismert H i k i s c h Ernő magyar államvasuti főmérőre bízta.

Szával e palota a fővárosnak jelenleg kiváló nevezettségét képezi s megérdemli, hogy a felrúzó vidéki közönség ide is ellátogasson s tekintse meg összes helyiségeit különösen este, midőn a villamos lámpák vakító fénye ezer csillogással török az üvegmozak ablakokoz s a termet pazar díszítésén,

ugy hogy ilyenkor az épület hasonló az ezoregy éj tündérpalotájához.

— 2.

A gazd. egyesület felrúdulása az orsz. kiállításra.

A megoi gazd. egyesület egyik ülésén Schmausz Endre elők ur indítványt tett az iránt, hogy az egyesület egy felrúdulást rendezzen az orsz. kiállításra. Az indítvány közhelyesséssel elfogadttván, az elnökség megbízottá, hogy a felrúdulás részleteinek megállapítása iránt belátása szerint intézkedjék.

Több oldalról történt kérdészkösdésre, a felrúdulásra vonatkozólag, az érdeklődőkkel tudattuk a következőket:

A felrúdulás részleteire vonatkozólag, minthogy az elnökség nem tudja meg hozzávetőleg sem, hogy mennyien fognak a részvételre jelentkezni: teljes intézkedést még nem tett; mert ugy az utazást, mint az elszállásolást illetőleg más intézkedés szükséges, ha 30 an — és más intézkedés szükséges, ha 500-an jelentkeznek.

Az indulás, tekintettel arra, hogy a nemzetközi gazda kongresszus október 3-án nyílik meg, Zomborból okt. 2-án lesz (az indulás órája annak idején pontosan közölve lesz) A megye tiszavideki és délkeleti részéből felrúdulók Szabadkán fognak a zomboriakhoz csatlakozni, de vasuti árkedvezmény nem csupán Zombor és Szabadkánál, hanem a megye minden vasuti állomásáról fogunk kiszéközölni.

Budapesten való tartózkodás idejének meghatározását, tekintettel lesz rá az elnökség, hogy a kiállítás megrekintésére elegendő idő legyen, nemkülönben arra, hogy a résztvevők ott legyenek az okt. 5-én megindító nemzetközi kiállításnál. A testületleg jóvá Budapestben tartózkodás tehát 5—6 napra fog terjedni.

A felrúdulás költségei, minthogy a résztvevők számlájhoz mért lesz, nem határozható még meg egész precizitással, de mindenesetre jóval kevesebb lesz mint a rendezés költsége.

Az elnökség, mihiely felszólításunknak eredménye lesz, érintkezésbe teszi magát a magyar államvasutak és az orsz. kiállítás igazgatóságával, a kedvezményes árak iránt. A kiállítás rendező bizottságát pedig felkéri, hogy adjon melienk a kiállítás területén szakértő vezetőt. Nemkülönben az elszállásolás iránt is intézkedik.

A felrúdulásban részt vehetnek a gazd. egyesület nem tagjai is. A résztvevőkhoz tartozó hölgyek csupán az utazási kedvezményben részesülnek, de a kiállításra, mint a felrúduló testület tagjai nem szerepelhetnek.

Beyentesület a részvételre elfogad a gazd. egyesület titkári hivatala (Zombor, posta-utca, Falcione-féle ház I. em.) Aláírásí iverk vannak letéve a megyei lapok szerkesztőségében.

A további még ezuttán megállapítandó részletek közlése lesznek téve a gazd. egyesület hivatalos közlönyében, a „Gazd. Értesítő”-ben, nemkülönben a többi megyei lapokban.

Rombay Deszö.
gazdasági egyes. titkár.

Külömfélék.

— Folyó hó 18-an Felsőcsé Királyunk születésnapja alkalmából a helybeli plebiánia templomában ünnepléyes istentisztelet tartott, melyen jelen voltak a városi hatóság, élen Drescher Ede polgarmester urral, a járásbírószó, adóhivatal, a honvédség és közös hadserg itt idözö tisztjei és egy szakasz legénység diszben.

* Jankovich Aurel főispán ur e hó 22-én érkezett vissza körünkbe.

— Kinevezés. Jankovich Aurel főispán törvényhat. jogánál fogva, — írja a „B. E.” — az úreszékes levő főlevéltárnoki állásra dr. Múko Izidor árvászeki úlnököt nevezte ki.

— Mőcs Szaniszló Gyula zircz-ciszterci rendi előzárult nőt szombaton, folyó hó 15-én tartotta első miséjét a helybeli plebiánia-templomban nagy számu közönség jelenlétében. Ezt követé délien a rend házában tartott díszesed, este pedig az új misés édes atyja, Mőcs Ferenc ur házában egy kedélyes vacsora, mely a legívagabb hangulatban késő éjig tartott.

• Szent István király napján a lövés-egyesület fényes légványmutat tartott, melyen kitűnő kedélyességgel kész előjátéknak mutattak. Közönségünk csekély részvételt mutat

Heti naptár.
AUGUSZTUS HÓ (31 NAP.)

24 Hétfő	Berta'n	Holdeltoloda
25 Kedd	Lajos kir	Holdtelle
26 Szerda	Zsérin	25-én 6 óra
27 Csütörtök	Kalaz. József	41 p. d. u.
28 Péntek	Ágoston	szép idő csal.
29 Szombat	Ger. Ján.	de végre tel-
30 Vasárnap	Orangyaló.	jesen kiderül.

Vasúti menetrend

Bajáról—Szabadkára.

Bajáról indul naponként kétszer d. e. 10 óra és 13 perczkor és este 7 óra és 14 perczkor.

Felélő szerkesztő:
CSEBBA FERENC.

MATTONI FÉLE
GIESSHÜBLER
legjobb asztali- és üdítő ital,
kittinó hatásnak bizonyult köhögésnél,
gégelajknál, gyomor- és hólyaghu-
rútnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

1885

KLÁLLITÁS

MEGHÍVÁS.

A FOLYÓ ÉVI ORSZÁGOS KIÁLLITÁS ALKALMÁBÓL

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

BUDAPESTEN a YACZI KÖRÜT 63.

BAJAJT, KÜLÖS É GÉLÉRA ÉPÍTETT HELYVÉSZEDEN,
EFT NEMERKÉL DÚBAR FÁLLTOTT

GAZDASÁGI GÉP-KIÁLLITÁST

RENDEZETT BE.
melynek számos megtekint-
ésre az érdeklőkök
tisztelttel meg-
hívának

1885

KLÁLLITÁS

NÁNAY LAJOS

KÖNYVNYOMDÁJA

BAJÁN,

BÓDOG-TÉR SCHEIBNER-FÉLE HÁZ.

KÉSZIT

GYORSAN, CSINOSAN és JUTÁNYOS ÁRON

mindennemű

NYOMDAI MUNKÁKAT.

Készít továbbá

ÜGYVÉDI NYOMTATVÁNYOKAT

FALRAGASZOKAT,

számlákat, adress- és vizit-kártyákat,

ÉTLAPOKAT,

eljegyzési- és esketési meghívókat,

GYÁSZJELENTÉSEKET,

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKAT.

KÖTELEZVÉNYEKET és MEGHATALMAZÁSOKAT.

Együttal felkérem a községek t. Előljáróit, hogy becses rendeléseiket **egyenesen** könyvnyomdámba, **Bódog-tér, Scheibner-féle ház** küldjék.